

32 851 Grensoverschrijdende samenwerking (GROS)

25 295 Infectieziektenbestrijding

Nr. 60 Lijst van vragen en antwoorden
Vastgesteld 27 maart 2020

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de brief 20 maart 2020 inzake de situatie in de grensregio's in verband met de bestrijding van het coronavirus (Kamerstukken 32 851 en 25 295, nr. 59).

De minister heeft deze vragen, mede namens de minister en staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, beantwoord bij brief van 25 maart 2020. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Ziengs

Adjunct-griffier van de commissie,
Hendrickx

- 1 **Wat is de stand van zaken om de gevolgen van de maatregelen van de Belgische autoriteiten tot controle op de naleving van regelingen, wat betreft de vertragingen voor grensarbeiders in vitale sectoren en cruciale beroepen, waaronder medisch personeel, tot het minimum te beperken?**

De Belgische autoriteiten hebben na overleg met het kabinet op 22 maart een vignet beschikbaar gesteld voor grensarbeiders in vitale sectoren en met cruciale beroepen. Hiermee kunnen zij de grens tussen België en Nederland (uitsluitend voor een werkgerelateerde reis) met zo min mogelijk vertraging passeren. Het vignet dient om te voorkomen dat grensarbeiders in vitale sectoren en met cruciale beroepen worden opgehouden bij de grens en kan enkel door hen worden gebruikt. Het vignet is aan te vragen op de website van het Nationaal Crisiscentrum van België.

- 2 **Wat zijn de ervaringen met goederen en (digitale) diensten die de grens over moeten? Hoe verloopt dat? Zijn er verbeteringen mogelijk? Zo ja, welke? Zullen die verbeteringen ook in gang worden gezet? Zo nee, waarom niet?**

De passage van goederen en diensten is door Nederland, België en Duitsland gegarandeerd. Vanwege grenscontroles door de Belgische autoriteiten zijn er op dit moment vertragingen mogelijk bij het passeren van de Nederlands-Belgische grens. Aan de Nederlands-Duitse grens worden vooralsnog geen grenscontroles uitgevoerd.

- 3 **Informeert het kabinet grenswerkers in vitale sectoren zoals ziekenhuizen, huisartsenposten, maar bijvoorbeeld ook de voedselketen actief over de mogelijkheid om een vignet aan te vragen bij het Belgische Nationaal Crisiscentrum om zo snel mogelijk de grens te kunnen passeren? Zo ja, op welke wijze? (<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/03/22/grensarbeiders-in-vitale-sectoren-en-met-cruciaal-beroep-kunnen-sneller-de-grens-over-met-vignet>)**

Ja. Via de reguliere communicatiekanalen van zowel de Belgische als de Nederlandse overheid wordt gecommuniceerd. Daarnaast heeft het NCC de veiligheidsregio's geïnformeerd en zijn ook de communicatiekanalen van de Nederlandse ambassade in België ingezet.

- 4 **Is het juist dat er een mogelijkheid zou bestaan om grenswerkers en goederenvervoer vrije doorgang te geven door bijvoorbeeld een vignet, terwijl personen bij de grens gecontroleerd worden voor toegang? Zo ja: waarom kiest u niet voor deze optie?**

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik u naar het antwoord op

vraag 1.

- 5 **Wat is het effect van het vignet voor grensarbeiders dat wordt gebruikt aan de grens tussen België en Nederland? Klopt het dat zij nu minder lang hoeven te wachten bij de grens? Zijn er verbeteringen mogelijk waarmee grensarbeiders die absoluut moeten reizen makkelijker de grens over kunnen? Zo ja, welke?**

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik u naar het antwoord op vraag 1.

- 6 **Op welke wijze worden grenswerkers, die hard nodig zijn in o.a. de gezondheidszorg in Nederland, gefaciliteerd in hun dagelijkse gang naar het werk? Hoe worden belemmeringen weg genomen?**

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik u naar het antwoord op vraag 1.

- 7 **Denkt het Ministerie van Binnenlandse Zaken aan een vignet voor grenswerkers, maar ook voor scholieren, studenten of familieleden die noodgedwongen de grens moeten passeren? Zijn hierover afspraken gemaakt met de Länder en met de Vlaamse regering?**

Voor de situatie aan de Nederlands-Belgische grens verwijs ik u naar het antwoord op vraag 1. Verder dient opgemerkt te worden dat de Belgische autoriteiten alleen essentiële reizen van en naar het buitenland toestaan. Reizen vanwege studie en familiebezoek worden door de Belgische autoriteiten niet toegestaan. Nederland en Duitsland raden reizen van en naar het buitenland die niet noodzakelijk zijn dringend af. Daarnaast zijn vakantie-reizen in en buiten Duitsland verboden. Tot op heden vinden aan de Nederlandse-Duitse grens aan weerszijden geen grenscontroles plaats.

- 8 **Kan het vignet-systeem, zoals dat nu geldt voor mensen met een vitale functie die naar België reizen, eventueel ook op korte termijn andersom (een vignet voor mensen met een vitale functie die vanuit België naar Nederland moeten reizen) worden ingevoerd?**

Met een vignet kunnen personen die in België wonen en in Nederland in een vitale sector werken of een cruciaal beroep vervullen reeds de grenscontroles die de Belgische autoriteiten in hebben gesteld passeren. Nederland voert geen grenscontroles uit.

- 9 **Waarom gelden de restricties die Duitsland op 16 maart jl. heeft ingevoerd voor de grenzen met Oostenrijk, Zwitserland, Denemarken, Frankrijk en Luxemburg nog niet voor de grens**

met Nederland? Zijn er tekenen dat de grens met Nederland ook gesloten wordt?

De Duitse overheid heeft deze restricties ingevoerd omdat deze landen door het RKI - het Duitse RIVM - als risicogebieden zijn aangemerkt. Daar valt Nederland niet onder en tot op heden heeft het kabinet geen signalen van de Duitse regering ontvangen dat Duitsland de grens met Nederland zal sluiten. Het kabinet blijft de situatie aan de grens nauwgezet volgen.

- 10 **Waarom heeft Duitsland wel grenscontroles ingevoerd voor de grenzen met Oostenrijk, Zwitserland, Denemarken, Frankrijk en Luxemburg, maar niet met Nederland? Verwacht het kabinet dat de Duitse regering op korte termijn ook grenscontroles zal invoeren aan de Duits-Nederlandse grens en zo ja, welke voorbereidende maatregelen worden hiervoor getroffen?**

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik u naar het antwoord op vraag 9.

- 11 **Hoe kunnen enerzijds belemmeringen voor grenswerkers voorkomen worden en een vrije doorgang van het goederentransport gewaarborgd blijven en anderzijds onnodig grensverkeer worden tegengegaan?**

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik u naar het antwoord op vraag 1.

- 12 **Kan de Nederlandse politie handhavend optreden in grensregio's als het niet-essentieel grensverkeer betreft? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet en gaat u dit op zeer korte termijn wel mogelijk maken?**

Samen met het bevoegd gezag wordt besloten wat wel en wat niet gedaan moet worden. De handhaving kan zowel bestuurlijk als strafrechtelijk. De hulp aan hen die dit nodig hebben, de handhaving van de openbare orde en de opsporing van strafbare feiten gaan door.

- 13 **Als afspraken op Europees niveau de noodzaak verminderen om nationale maatregelen te nemen ten aanzien van de grenzen, wat is dan de reden dat veel andere EU-lidstaten wel overgaan tot grenscontroles? Acht het kabinet de maatregelen die door EU-lidstaten zijn genomen ten aanzien van grenscontroles proportioneel en ingeroepen op de juiste gronden?** (<https://www.rijks-overheid.nl/documenten/beleidsnotas/2020/03/17/internationale-en-europese-maatregelen-om-economische-gevolgen-covid-19-te-mitigeren>, pagina 7)

Conform de voorwaarden van de Schengengrenscore, kunnen lidstaten de afweging maken om maatregelen toe te passen ten aanzien van de grenzen, als er een gevaar is voor de openbare orde en nationale veiligheid. De situaties in die lidstaten geeft volgens de verantwoordelijke autoriteiten van die landen aanleiding tot het treffen van dergelijke maatregelen om verspreiding van het virus te voorkomen. Nederland maakt die afweging ook en heeft vooralsnog geen beperkende maatregelen aan de Nederlandse landsgrenzen met Duitsland en België ingesteld in verband met het virus. Burgers worden via tussen EU-lidstaten afgestemde heldere reisadviezen gewezen op hoge risico's van besmetting. De richtsnoeren over grensbeheer die de Commissie op 16 maart jl. heeft gepubliceerd en die unaniem onderschreven zijn tijdens de Europese Raad van 17 maart jl. (Kamerstukken 21 501-20 en 25 295, nr. 1527) dragen ook bij aan een gecoördineerde aanpak en borgen de proportionaliteit van de maatregelen van de binnengrenzen.

- 14 **Hoe controleert het kabinet of mensen zich houden aan de dringende oproep van het kabinet om niet-essentiële reizen naar het buitenland te vermijden, zoals tanken, winkelen en op vakantie gaan?**

Nederland voert op dit moment geen grenscontroles uit. Het kabinet doet het dringende beroep om in verband met het virus niet-essentiële reizen naar het buitenland te vermijden. Hiermee wordt onder meer het tanken, winkelen en op vakantie gaan in het buitenland bedoeld. Het is van belang dat mensen dit advies serieus nemen, zodat verdere verspreiding van het virus zoveel mogelijk wordt tegengegaan.

- 15 **Is de marechaussee toegerust voor het moment dat u het proportioneel acht wel grenscontroles in te voeren?**

De Koninklijke Marechaussee is voorbereid op diverse scenario's van het sluiten van de binnengrenzen. De toerusting van de KMar is afhankelijk van voor welke variant wordt gekozen.

- 16 **Welke maatregelen ten aanzien van het grensoverschrijdend verkeer hebben de Duitse deelstaten en België sinds uw brief van 20 maart genomen?**

Nederland, België en Duitsland hebben de passage van goederen en diensten gegarandeerd. De Belgische autoriteiten hebben na overleg met het kabinet op 22 maart een vignet beschikbaar gesteld voor grensarbeiders in vitale sectoren of met cruciale beroepen, waarmee zij de grens (uitsluitend voor een werkgerelateerde reis) met zo min mogelijk vertraging kunnen passeren. Aan de grens tussen Nederland en Duitsland worden tot op heden aan

weerszijden geen grenscontroles uitgevoerd.

- 17 **Overweegt het kabinet om (door middel van de tijdelijke crisisstructuur) afspraken te maken met Duitsland om de periode waarvoor de maatregelen gelden in Nederland en Nedersaksen / Noordrijn-Westfalen zoveel mogelijk gelijk te trekken?**

Het kabinet monitort de situatie als gevolg van het coronavirus voortdurend en zal op basis daarvan de benodigde maatregelen treffen. Met de maatregelen aangekondigd op 23 maart zijn de Nederlandse maatregelen weer dichterbij de Duitse maatregelen gekomen. Er vindt veelvuldig overleg plaats tussen Nederland en de buurlanden over de genomen maatregelen aan weerszijden aan de grens. Daarbij is ook aandacht voor eventuele knelpunten die zich voordoen in de grensregio's.

- 18 **Hebben alle veiligheidsregio's die grenzen aan een buurland (België of Duitsland) een grensoverschrijdende crisisstructuur?**

Ieder land heeft een eigen crisisstructuur die is toegesneden op de eigen wetgeving en wijze van organiseren. Tussen de verschillende crisisstructuren worden ten tijde van crisis kruisverbanden gelegd. Dat gebeurt door continue informatie-uitwisseling, waar nodig afstemming en de uitwisseling van liaisons naar de crisisstaven van de buurregio's.

- 19 **Is in alle veiligheidsregio's aan de grens sprake van een grensoverschrijdend crisisoverleg? Zo ja, kunt u per veiligheidsregio aangeven welke actoren hierin participeren?**

Er is op nationaal niveau een Cross Border Taskforce Corona, waaraan Nederland, België, Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen deelnemen. Hier wordt alle relevante informatie uitgewisseld. Iedere deelnemer geleidt dit waar nodig door naar de eigen medeoverheden. Daarnaast hebben alle veiligheidsregio's langs de grens hun eigen overlegstructuren.

- 20 **Kunt u per veiligheidsregio aangeven hoe vaak het grensoverschrijdend crisisoverleg plaatsvindt, wat er op de agenda staat, en of er een terugkoppeling plaatsvindt van datgene dat is besproken en/of besloten?**

Nee, dit is een regionale verantwoordelijkheid. Alle relevante informatie wordt door de regio's opgenomen in het zogenaamde LCMS (Landelijk Crisismanagement Systeem), dat wordt gebruikt om een actueel en gedeeld beeld te onderhouden. Primaire gebruikers zijn politie, brandweer en de ambulancezorg. LCMS wordt gebruikt door alle 25 veiligheidsregio's en het NCC en LOCC. De laatste jaren maken steeds meer organisaties gebruik

van het systeem, zoals waterschappen, Rijkswaterstaat, Koninklijke Marechaussee en andere crisispartners.

21 Is sprake van een GRIP-6-structuur (grensoverschrijdend) en zo nee, waarom (nog) niet?

De GRIP (Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure) is een opschalingsprocedure van de veiligheidsregio's bij rampen en crises in Nederland. Zoals in het antwoord op vraag 18 is omschreven bestaan in ieder land eigen procedures aangepast op de eigen situatie. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat er een Europese opschalingsprocedure gaat komen.

22 Is in de veiligheidsregio's die grenzen aan onze buurlanden sprake van eenduidige regels inzake noodverordeningen?

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik u graag naar het antwoord op vraag 23.

23 Hebben de regioburgemeesters van de grens-veiligheidsregio's onderling of via de VNG afspraken gemaakt over de inzet van deze noodverordeningen?

In opdracht van de voorzitters veiligheidsregio is ten behoeve van de eenduidigheid een modelnoodverordening COVID-19 opgesteld. De noodverordeningen van de voorzitters van de veiligheidsregio zijn op dit model gebaseerd. De noodverordening wordt door de voorzitter van de veiligheidsregio voor de eigen regio vastgesteld. De regioburgemeesters van de politie, waarnaar in de vraag wordt verwezen, hebben hierbij geen rol.

24 Klopt het dat de communicatie-infrastructuur in de grensregio's beperkt is? Worden alle operationele professionals van de veiligheidsregio's voorzien van degelijke communicatieapparatuur om in spoedsituaties met de professionals in de buurlanden te kunnen communiceren? Zijn alle meldkamers in de veiligheidsregio's aan de grens geschakeld met een meldkamer in een van de buurlanden?

U bent per brief op 12 november 2019 door de minister van JenV geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de communicatiesystemen van de hulpdiensten in de grensregio's¹. Zoals bij uw Kamer bekend, zitten we nu in de fase van nazorg van de migratie van het vernieuwde spraaknetwerk C2000. De aandacht van het nazorgteam richt zich daarbij volledig op het analyseren en oplossen van resterende problematiek met betrekking tot het nieuwe netwerk. Voor de zomer zal de minister van JenV u

¹ Kamerstuk 25 124, nr. 98.

informereren over eventuele vervolgstappen ten aanzien van zogeheten TETRA-samenwerking met onze buurlanden. Verder kan ik over de meldkamers noemen dat er goede onderlinge contacten zijn en dat de hulpdiensten directe lijnen hebben met de meldkamers in het buitenland. Dit geldt voor zowel België als Duitsland.

25 Kunt u schetsen hoe een eventueel (Nederlands) besluit tot het sluiten van de grenzen tot stand komt (wie neemt welk besluit)?

Nederland kan op basis van de voorwaarden die de Schengengrenscodel stelt de binnengrenscontrole invoeren als er een gevaar is voor de openbare orde en nationale veiligheid. Toepassing van deze bevoegdheid gaat via een aanwijzing van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid middels publicatie in de Staatscourant. Daarnaast zal Nederland de Europese Commissie en de andere lidstaten informeren over dit besluit. Nederland heeft vooralsnog geen beperkende maatregelen aan de Nederlandse landsgrenzen met Duitsland en België ingesteld in verband met het virus. Het kabinet is van mening dat de huidige nationale maatregelen op dit moment voldoende zijn.

26 Zijn de betrokken overheden en diensten goed voorbereid om, als het noodzakelijk wordt geacht, snel tot het (tijdelijk) sluiten van de grenzen over te gaan? Zo ja, binnen welke termijn kan dit worden georganiseerd?

Ja. Voor het tijdelijk sluiten van de grenzen zijn er verschillende scenario's uitgewerkt. De termijn waarbinnen dit georganiseerd kan worden is afhankelijk van het gekozen scenario. Hierbij is het van belang te weten wat het beoogde effect van het sluiten van de grenzen is. Op basis daarvan kunnen verscherpte grenscontroles worden ingevoerd, kan het aantal grensdoorgangen worden teruggebracht, of kan een combinatie hiervan worden toegepast. Als besloten wordt dat op basis van de Schengengrenscodel, de binnengrenzen met Duitsland en België worden gesloten, is afhankelijk van het gekozen scenario een voorbereidingstijd van ongeveer één tot drie dagen benodigd. Een volledige sluiting van de grenzen waarbij er geen enkele ongewenste grenspassage plaatsvindt is op dit moment niet aan orde.

27 Kunnen veiligheidsregio's die geconfronteerd worden met veel niet-noodzakelijk grensverkeer zelfstandig besluiten tot een (gedeeltelijke) tijdelijke sluiting van de grens?

Om redenen van openbare orde is het op grond van artikel 176 Gemeentewet altijd mogelijk om bij een algemene noodverordening ter handhaving van de openbare orde of ter beperking van gevaar een bepaald gebied af te sluiten. Het sluiten van de grens sluit geen gebied af, maar slechts een toegang tot dat

gebied. Het sluiten van de grens is een nationale verantwoordelijkheid.

- 28 **Is er nog sprake van niet-essentieel grensoverschrijdende verkeer? Wat is de aard en omvang daarvan? En hoe wordt dit concreet tegengegaan?**

De waarschuwingen van de Nederlandse en Duitse autoriteiten en de grenscontroles van de Belgische autoriteiten hebben het aantal niet-essentiële reisbewegingen sterk doen afnemen. Daarbij blijft het kabinet het dringende beroep doen om in verband met het virus niet-essentiële reizen naar het buitenland te vermijden. Hiermee wordt onder meer het tanken, winkelen en op vakantie gaan in het buitenland bedoeld. Het is van belang dat mensen dit advies serieus nemen zodat verdere verspreiding van het virus zoveel mogelijk wordt tegengegaan.

- 29 **Hoe kan of gaat er gecontroleerd worden op niet essentiële grensverkeer? Is er genoeg capaciteit bij de politie om de vele grensovergangen te controleren?**

Nederland heeft vooralsnog geen beperkende maatregelen aan de Nederlandse landsgrenzen met Duitsland en België ingesteld in verband met het virus. Het kabinet is van mening dat de huidige nationale maatregelen op dit moment voldoende zijn.

- 30 **Op welke wijze wordt voorkomen dat er plaatselijk onduidelijkheid is over de geldende maatregelen, bijvoorbeeld in de situatie van Baarle-Nassau en Baarle-Hertog, waar de grens een grillig verloopt heeft?**

Alle veiligheidsregio's worden dagelijks door het NCC en het ministerie van VWS op de hoogte gehouden van de laatste stand der dingen. Die geleiden dat door naar hun eigen gemeenten. De kans dat er licht zit tussen maatregelen in België en Nederland is niet uit te sluiten. Voor zover er bij lokale overheden onduidelijkheden over de nationale maatregelen bestaan, kunnen daar de nationale crisisorganisaties daarover bevroegd worden. De gemeenten Baarle-Nassau en Baarle-Hertog hebben al ruim 180 jaar ervaring in de onderlinge afstemming. Ik heb er alle vertrouwen in dat dit ook nu het geval zal zijn.

- 31 **Worden door Nederlandse veiligheidsregio's noodverordeningen aangewend voor het weren van dagjesmensen en toeristen uit onze buurlanden? Zo ja, hebben deze noodverordeningen het gewenste effect?**

Nederland heeft vooralsnog geen beperkende maatregelen aan de Nederlandse landsgrenzen met Duitsland en België ingesteld in verband met het virus. Het kabinet is van mening dat de huidige

nationale maatregelen op dit moment voldoende zijn. De sluiting van de grens is een nationale verantwoordelijkheid, zoals ook toegelicht in het antwoord op vraag 27.

- 32 **Heeft Nederland op centraal niveau afspraken gemaakt over het sluiten van campings, vakantieparken en vakantiehuisjes in de grensregio's, om druk vanuit de buurlanden te voorkomen en te dempen?**

Het sluiten van campings, vakantieparken en vakantiehuizen maakt geen onderdeel uit van het nieuwe model noodverordening. Alle bepalingen over het houden van anderhalve meter afstand en dergelijke gelden daar ook, evenals de sluiting van alle voorzieningen binnen die parken.

- 33 **In sommige Zeeuwse gemeenten is het aanmeren van cruiseschepen verboden. Is dit slechts een lokale maatregel? Of wordt een dergelijke maatregel ook overwogen voor andere gemeenten en provincies in Nederland? Zo ja, per wanneer en hoe wordt dit gecommuniceerd? Zo nee, waarom niet?**

Het kabinet heeft via de brancheverenigingen van zeehavens en van binnenhavens alle havens gevraagd om zo nodig via lokale verordeningen cruiseschepen te weren.

- 34 **Klopt het dat co-ouders aan de Nederlands/Belgische grens waarvan de ene ouder in Nederland woont en de ander in België hun kinderen niet meer bij elkaar langs kunnen brengen?**

Reisbewegingen omwille van co-ouderschap van ouders woonachtig in de grensstreek (de ene ouder in België, de andere in Nederland, of vice versa) zijn toegestaan. Zoals bij alle reisbewegingen geldt dat door de Belgische autoriteiten om bewijsstukken zal worden gevraagd bij het passeren van de grens.

- 35 **Waarom kunnen co-ouders die in de Nederlands/Belgische grensstreek wonen en beiden in een ander land wonen niet hun kinderen bij elkaar langs brengen?**

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik u naar het antwoord op vraag 34.

- 36 **Komen er nog ontheffingen met onmiddellijke ingang aan de Nederlands / Belgische grens voor co-ouders die hun kinderen bij elkaar moeten langsbrengen?**

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik u naar het antwoord op vraag 34.

- 37 **Wat kunnen gemeenten die zich geconfronteerd zien met bijvoorbeeld veel winkeltoerisme van over de grens maatregelen nemen om dit te voorkomen? Zo ja, welke maatregelen zijn dit?**

Waar mensen onnodig over en weer de grens oversteken of wanneer de noodverordening wordt overtreden, kunnen burgemeesters in overleg treden (met bijvoorbeeld winkels) en indien nodig optreden op grond van hun bevoegdheden om de openbare orde te handhaven.

- 38 **Hebben zzp'ers die in Nederland wonen maar hun bedrijf hebben in België en/of Duitsland, dat nu noodgedwongen gesloten is of vrijwel geen omzet meer heeft, toegang tot de bijzondere bijstand voor zelfstandigen in hun woongemeente? En geldt dat ook omgekeerd?**

De Nederlandse maatregelen voor tijdelijke aanvullende inkomensondersteuning voor zelfstandig ondernemers zoals aangekondigd in de brief van 17 maart 2020 aan de Tweede Kamer worden verder uitgewerkt. Zodra deze regeling gereed is zal uw Kamer daarover worden geïnformeerd.

- 39 **Is er overleg met de Europese Commissie over verlenging van Interreg-programma's nu deze vertraging oplopen als gevolg van de coronacrisis? Op welke wijze kunnen Interreg-projecten, die kampen met vertraging en oplopende kosten, tegemoetgekomen worden?**

Projecten die gefinancierd worden uit de lopende Interreg-programma's kunnen bij problemen contact opnemen met de relevante Management Autoriteiten (MA's). Zij zijn zich er van bewust dat er problemen kunnen ontstaan en zijn hiervoor beschikbaar. Het ministerie van EZK, verantwoordelijk voor de grensoverschrijdende Interreg-programma's, staat in nauw contact met de MA's hierover. De Interreg-programma's voor de periode 2021-2027 maken onderdeel uit van de discussies over het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK) voor 2021-2027. Het is op dit moment nog niet duidelijk welke impact het coronavirus heeft op de voortgang van die discussies en of daardoor de start van de nieuwe programma's vertraging zal oplopen. De inzet voor Nederland blijft om nog dit jaar een overeenkomst ten aanzien van het MFK 2021-2027 te bereiken.

- 40 **Op welke wijze wordt er grensoverschrijdend samengewerkt, zodat er voldoende (seizoens)arbeidskracht beschikbaar is in de agrofoodsector, bijvoorbeeld wanneer er geogst moet worden?**

Er dient onderscheid gemaakt te worden tussen grensarbeiders en mobiele werknemers uit andere EU-lidstaten. Met de Duitse en de

Belgische autoriteiten is regelmatig overleg over grensoverschrijdende problemen; daar worden ook zaken met betrekking tot de voedselvoorziening bij betrokken. Onlangs heeft dit overleg al geleid tot een vignet waarmee grensarbeiders in vitale sectoren of met cruciale beroepen, waaronder werknemers in de agrofoodsector, met zo min mogelijk vertraging de Nederlands-Belgische grens kunnen passeren. Voor de grensovergang met Duitsland is er geen vignet nodig. Net zoals in Nederland wordt in België en Duitsland de agrofoodsector aangemerkt als vitale sector. Het kabinet werkt daarnaast zo goed mogelijk samen met andere EU-lidstaten om potentiële belemmeringen voor het vrij verkeer te verminderen. Uitgangspunt van Nederland is dat maatregelen proportioneel moeten zijn. Deze contacten dragen bij aan het matchen van de vraag naar arbeid en arbeidsaanbod voor de land- en tuinbouw. De realiteit is echter dat er op dit moment problemen zijn bij de grensovergangen naar met name Oost-Europa, en dat gezien de onzekerheden die de coronacrisis oproept veel werknemers uit die landen er voor kiezen thuis te blijven.

- 41 **Heeft de Nederlandse regering contacten met buurlanden om, als er een tekort dreigt op het aantal IC bedden, patiënten naar een buitenlands ziekenhuis over te brengen? Zoals Franse patiënten opgevangen worden in de Duitse deelstaat Saarland?**

Nederland heeft goede banden met de buurlanden en er vindt dan ook regelmatig bilateraal overleg plaats. Op dit moment heeft Nederland nog voldoende IC-capaciteit. Wanneer de nood in Nederland ten aanzien van de IC-capaciteit hoog wordt, zal het kabinet hier zeker een gericht verzoek voor indienen.

- 42 **Hebben grensgemeenten zoals Enschede en Gronau afspraken kunnen maken over het tijdelijk overnemen of reserveren van IC-capaciteit?**

Op dit moment heeft Nederland nog voldoende IC-capaciteit, wanneer de grens hiervan bereikt gaat worden, zal het kabinet samen met onze buurlanden bekijken of er mogelijkheden zijn tot het opvangen van patiënten.

- 43 **Is er door de veiligheidsregio's een structuur opgezet om grensoverschrijdend IC-capaciteit, spoedzorg en andere vormen van gezondheidszorg op elkaar af te stemmen en tijdens crisisperioden zoals het coronavirus van elkaar over te nemen?**

Op dit moment is er nog niet zo'n structuur opgezet. België en Duitsland zitten ruim in IC-capaciteit en Nederland kent op dit moment ook nog geen (dreigende) tekorten op nationaal niveau.

- 44 **Wie in Nederland draagt de ministeriele coördinatie voor de**

grensoverschrijdende afspraken inzake IC-capaciteit en gezondheidszorg?

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties draagt een coördinerende verantwoordelijkheid voor grensoverschrijdende samenwerking en werkt op dit specifieke punt nauw samen met de minister voor Medische Zorg.

- 45 **Zijn de huisartsen(posten) en de GGD's in de Nederlandse grensregio's voldoende voorbereid op de komst van (Nederlandse) patiënten die net over de grens wonen?**

Zowel de huisartsenposten als de GGD's zijn goed voorbereid op de komst van Nederlandse patiënten woonachtig in België.

- 46 **Op welke wijze worden Nederlandse grenswachtautoriteiten voorbereid om eventuele gevallen waar sprake kan zijn van passagiers met ziekteverschijnselen te identificeren? Zijn er ook concrete afspraken over de maatregelen die door grensbewakers genomen worden wanneer blijkt dat iemand duidelijk ziek is?**

Voor eventuele grensbewaking is er een duidelijke instructie opgesteld hoe in een dergelijk geval te handelen.

- 47 **Zijn er sectoren die voor Nederland van economische belang zijn, die door de maatregelen van de Belgische regering zijn getroffen doordat zij niet voorkomen op de lijst van vitale sectoren? Zo ja, welke maatregelen worden er getroffen om deze sectoren te ondersteunen?**

Het kabinet heeft nog geen signalen ontvangen van bedrijven over negatieve gevolgen van maatregelen van de Belgische regering. Brancheverenigingen in de transportsector (TLN, Evofenedex, Vern) hebben in een overleg op 24 maart met het ministerie van IenW ook geen specifieke problemen aan de Belgische grens gemeld. In algemene zin geldt dat bedrijven die economische gevolgen ondervinden door de uitbraak van het coronavirus een beroep kunnen doen op het Noodpakket banen en economie.

- 48 **Nederlandse zzp'ers die in Duitsland wonen en in Nederland werken vallen 'buiten de boot' wat betreft de Nederlandse regelingen. Hoe kan er voor worden gezorgd dat ook deze grensarbeiders een compensatie krijgen?**

De Nederlandse maatregelen voor tijdelijke aanvullende inkomensondersteuning voor zelfstandig ondernemers zoals aangekondigd in de brief van 17 maart 2020 aan de Tweede Kamer worden verder uitgewerkt. Zodra deze regeling gereed is zal uw Kamer daarover worden geïnformeerd.

- 49 **Klopt het dat op dit moment Nederlanders uit risicogebieden via Brussels Airport (Zaventem) terugreizen naar Nederland, zonder dat er zicht op is wie dat zijn en om hoeveel mensen het gaat? Geldt dit ook voor andere luchthavens in het buitenland?**

Er geldt geen registratieplicht voor Nederlanders die terugkomen uit het buitenland. Voor iedereen geldt: blijf zoveel mogelijk thuis. Werk thuis als dit kan. Ga alleen naar buiten voor noodzakelijke boodschappen maar doe dit alleen, een frisse neus of de zorg voor een ander. Maar houd altijd 1,5 meter afstand en vermijd groepsvorming.

- 50 **Kunt u aangeven hoeveel asielzoekers zich in Nederland hebben gemeld sinds uw brief op 16 maart over noodmaatregelen rond Covid-19?**

Deze cijfers zijn op dit moment nog niet bekend. Op een later moment zal uw Kamer hierover worden geïnformeerd.

- 51 **Bestaat een risico dat door de aangescherpte grenscontroles in vele andere lidstaten meer asielzoekers en illegalen ervoor kiezen naar Nederland te komen en bent u bereid dit mogelijke effect te monitoren?**

De asieliinstroom wordt te allen tijde nauwlettend in de gaten gehouden. Het kabinet acht een aanvullende monitoring van de effecten van grensmaatregelen van andere lidstaten dan ook niet nodig.

- 52 **Wanneer acht het kabinet het wel nodig om grenscontroles in te voeren voor de grens met België of Duitsland?**

Nederland heeft vooralsnog geen beperkende maatregelen aan de Nederlandse landsgrenzen met Duitsland en België ingesteld in verband met het virus. Het kabinet is van mening dat de huidige nationale maatregelen op dit moment voldoende zijn.

- 53 **Is het waar dat de maatregelen die in Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen zijn afgekondigd, gelden tot en met 18 april, terwijl de maatregelen in Nederland (voorlopig) al op 6 april aflopen? Welke maatregelen worden er getroffen om te voorkomen dat na 6 april Duitsers massaal de grens overgaan naar Nederland voor niet-essentiële activiteiten?**

Het kabinet monitort de situatie als gevolg van het coronavirus voortdurend en zal op basis daarvan de benodigde maatregelen treffen. Met de maatregelen aangekondigd op 23 maart zijn de Nederlandse maatregelen weer dichterbij de Duitse maatregelen gekomen. Er vindt veelvuldig overleg plaats tussen Nederland en

de buurlanden over de genomen maatregelen aan weerszijden aan de grens. Daarbij is ook aandacht voor eventuele knelpunten die zich voordoen in de grensregio's.

- 54 **Zet de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties als coördinerend Minister van grensoverschrijdende samenwerking per direct een evaluatiestructuur op om ervoor te zorgen dat er bij een volgende pandemie of grootschalige grensoverschrijdende crisis een goed gestructureerd inzicht bestaat in de lessen die nu worden geleerd? Zo ja, wie gaat deze monitoring en evaluatie met inbegrip van bevindingen en aanbevelingen uitvoeren?**

Voor het opzetten van een evaluatie-structuur is het nu nog te vroeg. De huidige crisis laat evenwel nu al zien dat grensoverschrijdende samenwerking van groot belang is. Grensoverschrijdende zorg en crisismanagement hadden al aandacht in de grensoverschrijdende samenwerking. Binnen de grensoverschrijdende samenwerkingsstructuren en overleggen die er in dat kader zijn (zoals de regeringstoppen met Vlaanderen en Noordrijn-Westfalen), zal de crisis en de evaluatie ervan logischerwijs aan de orde komen.

- 55 **Investeert Nederland in een toekomstbestendige grensoverschrijdende structuur om grensoverschrijdende of zelfs mondiale veiligheidsproblemen te voorkomen, te beheersen en te bestrijden, zoals pandemieën, chemische, biologische, radiologische en nucleaire dreigingen (CBRN), straling, terrorisme en klimatologische dreiging?**

Nederland investeert continu om (inter)nationale veiligheidsproblemen te voorkomen. Dat gebeurt binnen het kader van de VN (Sendai- programma 2015-2030 over rampenreductie), de EU, maar ook in grensoverschrijdend verband. Zo hebben Nederland, Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen in september 2019 bijvoorbeeld afspraken gemaakt over verdieping van de samenwerking op dit punt. De coronacrisis heeft dit proces van samenwerking versterkt, getuige de oprichting van de Cross Border Taskforce Corona met België, Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen vorige week.